

हिमसंस्कृतवार्ता:

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

पञ्चाङ्गम्

अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्दः ५१२७ शरद-ऋतुः
सूर्यः दक्षिणायनम् आश्विनशुक्लएकादशी
आश्विन १७ प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-4 ■ अङ्क-338

1

अक्तूबर, 03 2025

Website- www.himsanskritam.com

Email- himsanskrit@gmail.com

2 आराध्यदेवस्य रघुनाथस्य
भव्यरथयात्रया
आरब्धः अन्ताराष्ट्रीयकुल्ल-
दशहरामहोत्सवः

प्रधानमन्त्रिणा शास्त्रीय-
गायकस्य छन्नूलाल
मिश्रस्य निधनमाश्रित्य
शोकः प्रकटितः

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्रिणा
नरेन्द्रमोदिना शास्त्रीय-गायकस्य छन्नूलाल
मिश्रस्य निधनमाश्रित्य शोकः प्रकटितः ।
गायकस्य एकोन-नवतितमे वयसि
मिर्जापुरे निधनम् अभवत्। सः तावत्
बहुभ्यः मासेभ्यः अस्वस्थः आसीत्।
सामाजिक-सञ्जालीय-सन्देशे श्रीमोदिना
प्रोक्तं यत्तेन जीवनपर्यन्तं भारतीयकलायाः
संस्कृतेश्च संवर्धनाय कार्यं कृतम्।

सूचना-प्रौद्योगिकीमन्त्री अश्विनी
वैष्णवः प्रोक्तवान् यत्
विद्युत्घटकीय-विनिर्माण-
योजनायै एक-दशमलव-
पञ्चदशलक्ष-कोटिरुपयात्मकाः
निवेशप्रस्तावाः समायताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - सूचना-
प्रौद्योगिकीमन्त्रीअश्विनी-वैष्णवः प्रोक्तवान्
यत् विद्युत्घटकीय-विनिर्माण-योजनायै
एक-दशमलव-पञ्चदशलक्ष-
कोटिरुपयात्मकाः निवेशप्रस्तावाः
समायाताः । नवदिल्ल्यां वार्ताहरान्
विज्ञापयन् श्रीवैष्णवः प्रोक्तवान् यत्
अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं आवेदनस्य
अन्तिमतिथिः गतदिने समाप्ता सहैव
एतस्मिन् प्राप्तावेदनानां सङ्ख्या
ऐतिहासिकी वर्तते।

3 मोरक्कोदेशे मार्गेषु अवतरिताः
जेन्-जेड-युवानां समूहाः,
स्वास्थ्य-शिक्षा-व्यवस्थासु च
परिष्कारस्य कुर्वन्ति आन्दोलनम्

राष्ट्रियस्वयं-सेवकसंघस्य सरसंघचालकः
डॉ. मोहनभागवतः प्रोक्तवान् यत् स्वदेशी-
स्वावलम्बनयोः कोऽपि विकल्पः नैव भवितुमर्हति

हिमसंस्कृतवार्ता: - राष्ट्रियस्वयं-
सेवकसंघस्य सरसंघचालकः डॉ.
मोहनभागवतः नागपुरस्य रेशमबाद-स्थले
विजयादशम्याः आर-एस-एस इत्यस्य च
शताब्दी वर्षसमारोहे जनान् सम्बोधितवान्।
अत्रावसरे सः अवोचत् यत्
आत्मनिर्भरतायाः वैश्विक-एकतायाश्च

4 भारतस्य आर्थिकप्रगत्या
बिभीतः अमेरिकादेशः,
पूर्वसंशोधनविश्लेषणविज्ञस्य (RAW)
प्रमुखस्य विक्रमसूदस्य पृष्ठिः

समर्थकत्वेन अस्माभिः एतत् सुनिश्चितव्यं
यत् परावलम्बनं अस्माकं दुर्बलता न
भवेत्, वयं स्वेच्छया कार्य-करणे समर्थाः
भवेम। तेन प्रोक्तं यत् स्वदेशी-
स्वावलम्बनयोः कोऽपि विकल्पः नैव
भवितुमर्हति । सः एतदपि प्रख्यातवान् यत्
अस्माभिः अन्ताराष्ट्रिय-व्यापारिक-
सम्बन्धानामपि संरक्षणं विधातव्यम् ।
अवसरेऽस्मिन् पूर्वाष्ट्रपतिः रामनाथ
कोविंदः मुख्यातिथित्वेन अस्मिन् कार्यक्रमे
उपस्थितः आसीत् । श्रीभागवतः उक्तवान्
यत् पहलगाम-आक्रमणानन्तरं अस्माभिः
देशस्य दृढनेतृत्वम्, सशस्त्रबलानां शौर्यं,
समाजस्य दृढसंकल्पः ऐक्यमनश्च
अवलोकितः

खादी-ग्रामोद्योग उत्पादानामाधृत्य राष्ट्रव्यापिनः
न्यूनकर-विक्रयापणस्य शुभारम्भं कृतवान् अमितशाहः

हिमसंस्कृतवार्ता: - महात्मागान्धिनः
जयन्त्यवसरे गृहमन्त्री अमितशाहः
नवदिल्लीस्थे खादी ग्रामोद्योगभवने

जीएसटी इति वस्तु सेवाकर-बचत-
महोत्सवे खादी-ग्रामोद्योग उत्पादानामाधृत्य
राष्ट्रव्यापिनः न्यूनकर-विक्रयापणस्य
शुभारम्भं कृतवान् । अद्यारभ्य
नवम्बरमासस्य पञ्चदिनांकं यावत् खादी-
ग्रामोद्योगमेलके जनेभ्यः खादी परिधानेषु
विंशतिप्रतिशतपरिमितस्य शुल्कमुक्तिः
भविष्यति। तथा च खादीग्रामोद्योग-
उत्पादकेषु दश प्रतिशतपरिमितस्य
शुल्कमुक्तिः भविष्यति।

देशेन राष्ट्रपित्रे महात्मा गान्धिने, लाल-बहादुर-शास्त्रिणे च श्रद्धाञ्जलिं समर्पिता

हिमसंस्कृतवार्ता: - गतदिवसे देशः
राष्ट्रपितुः महात्मा गान्धिनः

षड्पञ्चाशदधिकैक-शततमायाः

जयन्त्यवसरे तस्मै श्रद्धाञ्जलिं समर्पिता।
अवसरेऽस्मिन् न केवलं भारते अपितु
विदेशेष्वपि विविधाः कार्यक्रमाः
आयोज्यन्ते। अस्मिन् अवसरे राष्ट्रिय-
राजधान्याः राजघाटक्षेत्रे गान्धिनः
समाधिस्थले सर्वधर्म-प्रार्थना सभायाः
आयोजनं विहितम्। तत्र तावत् राष्ट्रपतिः
द्रौपदी मुर्मु, उपराष्ट्रपतिः सीपी
राधाकृष्णन्, प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी,
लोकसभाध्यक्षः ओम बिरला, आवास एवं
नगरीय-प्रकरणानां मन्त्री मनोहर लाल
इत्येते महात्मा गान्धिने पुष्पाञ्जलिं
समर्पितवन्तः। विपक्षदलस्य नेता राहुल
गान्धी राष्ट्रपित्रे महात्मा गान्धिने श्रद्धाञ्जलिं
समर्पितवान्। असौ एकस्मिन्
अन्तर्जालीय-पटल-संदेशमाध्यमेन
प्रोक्तवान् यत् महात्मा गान्धिना सत्य-

अहिंसा-सद्भावानां सिद्धान्तमाध्यमेन देशः
एकत्रीकृतः। अनेन सर्वेऽपि शान्ति-
सत्यतादिषु सन्मार्गेषु गन्तुं प्रेरिताः
भविष्यन्ति। देशः भूतपूर्व-प्रधानमन्त्रिणः
लाल बहादुर शास्त्रिणः
एकविंशत्यधिकैकशततमायाः जयन्त्यवसरे
तमपि स्मरति। उपराष्ट्रपतिः सी.पी.
राधाकृष्णन् पूर्व-प्रधानमन्त्रिणे लाल-
बहादुर-शास्त्रिणे श्रद्धाञ्जलिं समर्पितवान्।
सममेव प्रोक्तवान् यत् शास्त्रिणः जीवनं
नेतृत्वं च सत्यतायाः नैतिकतायाः साहसस्य
च उदाहरणमस्ति। एतत् तावत् युवकानां
राष्ट्रस्य हिताय च प्रेरणादायकं भविष्यति।
अस्मिन् अवसरे श्रीमोदी प्रोक्तवान् यत्
लाल बहादुर शास्त्री एकः असाधारण-
राजनेता आसीत्। तस्य विनम्र-स्वभावेन
दृढसंकल्पेन च असामान्य समये अपि
देशः सुदृढः सञ्जातः

सुभाषितम्
ध्यायतो विषयान्पुंसः,
सङ्गस्तेषूपजायते।
सङ्गात्संजायते कामः,
कामात्क्रोधोऽभिजायते॥

अर्थात्- विषयों (वस्तुओं) के
बारे में सोचते रहने से मनुष्य
को उनसे आसक्ति हो जाती है।
इससे उनमें कामना अर्थात्
इच्छा पैदा होती है और
कामनाओं में विघ्न आने से क्रोध
की उत्पत्ति होती है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

क्रीडाक्षेत्रे पाकिस्तानस्य
दुस्साहसं नैव सहिष्यते -
रक्षामन्त्री राजनाथसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता: - रक्षामन्त्रिणा
राजनाथसिंहेन सञ्ज्ञितं यत् सर-
क्रीडाक्षेत्रे पाकिस्तानस्य दुस्साहसं
नैव सहिष्यते । सहैव एतस्य
प्रत्युत्तररूपेण तावत् इतिहासभूगोलौ
उभावपि परिवर्तिष्यते । श्रीसिंहेन
भुजनगरे विजयादशम्याः अवसरे
सेनाक्षमताभ्यासे भागः गृहीतः ।
अत्रावसरे सः शस्त्रपूजनसमारोहेऽपि
भागम् अभजत्। शस्त्र-पूजनानन्तरं
सैनिकान् सम्बोधयन् तेन प्रदीरितं
यत् सिन्दूरभाभियानावधौ
पाकिस्तानदेशः लेहस्थलात् आरभ्य
सर-क्रीक-पर्यन्तं भारतस्य
रक्षाप्रणाल्याः भेदने असाफल्यं
अवाप्नोत् ।

Dussehra Festival Kullu - आराध्यदेवस्य रघुनाथस्य भव्यरथयात्रया आरब्धः अन्ताराष्ट्रीयकुल्लू-दशहरामहोत्सवः

हिमसंस्कृतवार्ता: - कुल्लू: इत्यस्य अन्ताराष्ट्रीयदशहरामहोत्सवः गुरुवासरे आराध्यदेवस्य रघुनाथस्य भव्यरथयात्रया आरम्भः अभवत् । प्रायः त्रिवादने गुरुवासरे अपराह्णे रघुनाथः स्वमन्दिरात् रघुनाथपुरं ढालपुरं प्रति शिविकया प्रस्थानम् अकरोत्। सुरक्षाकर्मचारिणः तेन सह समूहेन सह गतवन्तः, सः च शतशः जनानां देवताभिः सह ढालपुरस्य रथमैदानं प्राप्तवान् । ढालपुरे रघुनाथजी माता सीता लक्ष्मणं चेत्येतैः सह सहस्राणां जनसमूहस्य मध्ये भव्यरथं आरुढवान्। रथयात्रायां देवी हिडिम्बा, बिजली महादेवः, नागधूमलदेवता च अन्यदेवताभिः सह भागं गृहीतवन्तः । बहूनां देवतानां सान्निध्यस्य मध्ये देवी

भुवनेश्वरी जगन्नाथी स्वपरिवारेण सह ढालपुर-प्राङ्गणस्य दर्शनार्थं पर्वतस्य उपरि स्थिते भेखली इत्यत्र सायं ५ वादने ध्वजारोहणं कृत्वा संकेतं प्राप्य भगवान् रघुनाथस्य रथयात्रा ढालपुर-प्राङ्गणद्वारा अग्रे गन्तुं आरब्धा। सहस्राणि जनाः रथपाशं आकृष्य रथयात्रायाः साक्षिणः भूत्वा पुण्यं अर्जयन्ति स्म । "जय श्री राम" इति जपं कुर्वन् रथं अस्थायी शिबिरं नीतः, ततः रघुनाथस्य पूजनं कृत्वा तत्र उपविष्टः । सः इदानीं सप्तदिनानि तत्र तिष्ठति।ततः पूर्वं रथमैदानं रघुनाथस्य यष्टिधारकः महेश्वरसिंहः, कारदारः दानवेन्द्रसिंहः, हितेश्वरसिंहः, आदित्यविक्रमसिंहः, इत्यादयः सदस्याः रथस्य परिक्रमाम् अकुर्वन् । रघुनाथस्य गमनात् पूर्वं मन्दिरे नरसिंहदेवतायाः

अश्वस्य पूजा कृता, मन्दिरे प्रार्थना अपि कृता । ढालपुरे रघुनाथस्य भव्यरथयात्रायाः साक्षिणः राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः, तस्य पत्नी विधायकः सुन्दरठाकुरः, विधायकः सुरेन्द्रशौरी, उपायुक्तः तोरुल एस.रवीशः एवं अन्ये अधिकारिणः अभवन्। ढालपुर-प्राङ्गणं 250 तः अधिकाः देवताः आगताः सन्ति, ते सप्तदिनानि यावत् अस्थायीशिबिरेषु एव तिष्ठन्ति। दशहरा-उत्सवस्य अन्तिमे दिने लङ्का-दहनार्थं भगवतः रघुनाथस्य रथं कैटल-प्राङ्गणम् आनयिष्यते। लङ्काबेकरक्षेत्रेलङ्कायाः दहनानन्तरं भगवतः रघुनाथस्य रथं पुनः रथमैदानं नेष्यते, तदनन्तरं रघुनाथः सर्वेभ्यः देवेभ्यः प्रतिगमनं कृत्वा रघुनाथपुरस्थस्वमन्दिर-प्रतिप्रत्यागमिष्यति

Kullu Dussehra-
तहसीलदारः उपानहं धृत्वा देवशिबिरं प्रविष्टवान्, देव-भृगुरुषेः क्षमा प्रार्थिता

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुल्लू: देवानाम् अस्थायी शिबिरेषु परम्पराणाम् उल्लङ्घनं जातं तदा कुल्लू तहसीलदारो देवता भृगुरुषे देवलुनां च क्रोधः उद्भूतः। न केवलं देवताः उपानहम् अपसारय नियमानाम् अवहेलनां विना शिबिरे प्रवेशे अप्रसन्नतां प्रकटितवन्तः, अपि तु तहसीलदारः अपि गृहीतः अस्थायीशिबिरं नीतः क्षमायाचनानन्तरं स्थितिः शान्ता। एषा घटना प्रशासनस्य स्थानीयसंस्कृतेः च मध्ये संवेदनशीलतां पुनः प्रज्वलितवती। सामाजिकमाध्यमेषु प्रसूते चलचित्रे अस्य विवादस्य जीवन्तं साक्ष्यं जातम्। देवता भृगुरुषेः स्वस्य गुरुद्वारा स्वस्य अप्रसन्नतां प्रकटितवान्। तदनन्तरं देवलुः तहसीलदारं मेलासमितिकार्यालयात् भृगुरुषेः अस्थायीशिबिरं प्रति नीतवान्। देवस्य क्षमायाचनायाः अनन्तरं देवलुः देवताः च शान्ताः अभवन्। नीणूदेवता नाराद मुनिः, आशणीदेवता भृगुरुषेः चापि दशहरा-मेलापके समागताः। तहसीलदारः त्रयाणां देवतानां पुरतः क्षमायाचनाम् अकरोत्। किञ्चित्कालं यावत् वातावरणं अराजकतामयम् आसीत्। बुधवासरे अधिकांशदेवताः स्वस्य अस्थायीशिबिरं प्राप्तवन्तः आसन्। तहसीलदारः देवस्य अस्थायी शिबिरं प्राप्तवान्। देवलुनाम् अनुसारं तहसीलदारः उपानहं धृत्वा देवस्य शिबिरं प्रविष्टवान्। अनेन देवता क्रुद्धा अभवत्। तहसीलदारं प्रति देवताः अपि स्वस्य क्रोधं प्रकटितवन्तः। स्थितिं दुर्गतिं दृष्ट्वा पुलिसदलं घटनास्थले आगतम्। क्षमायाचनानन्तरं एव देवता शान्तः अभवत्।

देवानां स्वकीयाः नियमाः सन्ति
कुल्लू उपत्यकायां देवानां स्वकीयाः नियमाः सन्ति। देवस्य अस्थायीशिबिरेषु नग्नशिरः प्रवेशः निषिद्धः अस्ति। देवस्य अस्थायी शिबिरेषु उपानहं, चर्म, मादकद्रव्याणां प्रवेशः निषिद्धः अस्ति। प्रशासनेन, अधिकारिभिः च एतेषां नियमानाम् अनुसरणं कर्तव्यम् अस्ति।

लन्दने भारतीयदूतावासं प्राप्तः विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया पर्यटनविकासस्य चर्चा

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभायाः अध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया सम्प्रति लन्दने अस्ति । सः ६८ तमे राष्ट्रमण्डलसंसदीयसम्मेलने भागं गृह्णाति, यत् २०२५ तमस्य वर्षस्य

अक्टोबर्-मासस्य ५ दिनाङ्कात् अक्टोबर्-मासस्य १२ दिनाङ्कपर्यन्तं बारबाडोसस्य राजधानी-ब्रिड्जटाउन-नगरे आयोजितं भविष्यति तेन सह विधानसभायाः उपाध्यक्षः विनयकुमारः, विधानसभासचिवः यशपालशर्मा च आसन्। समागमे पठानिया लन्दनस्य भारतस्य उच्चायुक्तेन विक्रम के दोरईस्वामी इत्यनेन अमिलत्। समागमे पठानिया स्थायिपर्यटनस्य महत्त्वं प्रकाशितवान्, अद्यतनवातावरणे तस्य महत्त्वं च बोधितम् तस्य विकासं च तत्कालीनावश्यकतारूपेण प्रकाशितवान्। पठानिया इत्यनेन उक्तं यत् स्थायिपर्यटनं पर्यटनपद्धतिः अस्ति यस्य उद्देश्यं पर्यावरणं, समाजं, अर्थव्यवस्थां च सकारात्मकरूपेण प्रभावितं कर्तुं वर्तते, येन वर्तमानस्य भविष्यस्य च सन्ततीनां आवश्यकताः पूर्यन्ते। सः अवदत् यत् कस्मिन् अपि प्रदेशे

पर्यटनस्य विकासः, परिपालनं च एतादृशेन प्रकारेण, एतादृशेन प्रमाणेन च करणीयम् यत् सा अनन्तकालं यावत् व्यवहार्यः तिष्ठति, पृथिव्याः जीवन-सहायक-व्यवस्थायाः रक्षणं कृत्वा, भविष्यत्-सन्ततीनां कल्याणं च सुनिश्चितं कर्तव्यम्। सः अवदत् यत् आङ्ग्लकाले भारतस्य शिमला, डलहौजी इत्यादिषु पर्यटनस्थलेषु अनेकानि सुन्दराणि भवनानि निर्मिताणि, यानि अद्यत्वे अपि पर्यटकाः महता उत्साहेन द्रष्टुम् आगच्छन्ति, आकर्षणकेन्द्राणि च अभवन् । अस्मिन् अवसरे पर्यटनं विहाय अन्ये बहवः कूटनीतिकसम्बन्धाः, भविष्यस्य योजनाः च चर्चा कृता । सम्मेलने भागं गृहीतुं पठानिया अक्टोबर्-मासस्य ३ दिनाङ्के लन्दनात् बारबाडोसस्य राजधानी-ब्रिड्जटाउन-नगरं प्रति प्रस्थास्यति ।

मुख्यमन्त्री जाखुशिखरे रावणम् अदहत्; नाभायुवाक्लबद्वारा फलकद्वारा युद्धदृश्यानि प्रदर्शितानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। गुरुवासरे शिमलानगरस्य जाखुहनुमानमन्दिरपरिसरे महता उत्साहेन दशहरा उत्सवः आयोजितः। दशहरा-उत्सवः सायं ५:३० वादने आरब्धः। मुख्यातिथिरूपेण मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहः सुखः कार्यक्रमे उपस्थितः। मुख्यमन्त्री सायं ६:३० वादने रिमोट इत्यस्य उपयोगेन रावणस्य, कुम्भकर्णस्य, मेघनादस्य च प्रतिरूपाणि दग्धवान्। नाभायुवाक्लाकेन्द्रेण मन्दिरे एकं चलचित्रम् अपि प्रदर्शितम् आसीत्। प्रदर्शनं नाभायाः आरब्धम् ए. जी. चौक, लोअरबाजार, शेर- ए- पञ्जाबक्षेत्रेषु गत्वा ततः रिजप्राङ्गणं प्राप्तम्। ते सायं ४:३० वादने जाखु हनुमानमन्दिरं प्राप्तवन्तः। मन्दिरे ते भगवान् रामरावणयोः युद्धस्य दृश्यानि, तथैव कुम्भकर्णस्य, मेघनादस्य च दृश्यानि चित्रितवन्तः। आयोजने जाखुशिखरे सहस्राणि जनाः समागताः आसन्।

मुख्यमन्त्री सुखः दशहरा-दिवसस्य आयोजने सर्वेभ्यः हार्दिकं अभिवादनं शुभकामनाश्च प्रकटितवान्। मुख्यमन्त्री सायं ७:०० वादने समरहिल- प्राङ्गणे आयोजिते कार्यक्रमे अपि भागं गृहीत्वा रावणस्य, कुम्भकर्णस्य, मेघनादस्य च प्रतिरूपाणि दग्धवान्। प्रातः १०:३० वादने कार्यक्रमः आरब्धः। निम्बूचमसधावनं, त्रिपदधावनं, बालधावनं, रज्जु- आकर्षणस्पर्धा च इत्यादयः विविधाः क्रीडास्पर्धाः आयोजिताः आसन्। तत्र पूर्वं क्रिकेट- फुटबॉल- स्पर्धाः आयोजिताः। अपराह्णे १२:०० वादने चित्रकलाप्रतियोगिता, तदनन्तरं संगीतासन्दः स्पर्धा आयोजिता। सायं ५:३० वादने विजेतारः पुरस्कारैः सम्मानिताः। ततः जनसामान्यस्य कृते डीजे- कार्यक्रमस्य आयोजनं विहितम्। अस्मिन् अवसरे सजौली इत्यादिषु स्थानेषु जनाः रावणप्रतिमाः अपि अदहन्।

मोरक्कोदेशे मार्गेषु अवतरिताः जेन्-जेड्-युवानां समूहाः, स्वास्थ्य-शिक्षा-व्यवस्थासु च परिष्कारस्य कुर्वन्ति आन्दोलनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:। नेपाले अद्यतन-जेन्-जेड्-विरोधस्य अनन्तरं अधुना मोरक्को-देशस्य वीथिषु कोलाहलः वर्तते। "जेन्-जेड् २१२" इति नामकं जेन्-जेड्-युवानां समूहः स्वास्थ्य-शिक्षा-व्यवस्थासु परिष्कारस्य आग्रहं कुर्वन् वीथिषु प्रविष्टवान्। बुधवासरे रात्रौ युवानां विरोधः हिंसकः अभवत्। आन्दोलनकारिणः बहुसंख्यायां वीथिषु प्रविष्टाः, सर्वकारस्य विरुद्धं नारां प्रवहन्ति स्म। ते बाधां भग्नं कुर्वन्तः, पुलिसदलेन सह संघर्षं कुर्वन्तः अग्रे गच्छन्ति स्म। न्यूनातिन्यूनं द्वौ जनाः मृतौ। तदनन्तरं आन्दोलनकारिणः अधिकाः हिंसकाः अभवन्, अनेकेषु स्थानेषु वाहनेषु अग्निम् अयच्छन्। लोकसेवानां स्थितिं विषये ये विरोधाः अभवन्, ते हिंसकाः अभवन्, दक्षिणनगरे पुलिसदलेन गोलीकाण्डं कृतम्, येन स्थितिं नियन्त्रयितुं द्वौ जनौ मृतौ। एषा घटना मोरक्कोदेशस्य राजधानीतः रबाट्-नगरात् दक्षिणदिशि प्रायः ५०० किलोमीटर् दूरे स्थिते लेक्लिया-नगरे अभवत्। अधुना पञ्चदिनानि यावत् प्रचलितेषु विरोधान्दोलनेषु हिंसा प्रवृत्ता अस्ति। एतावता १६० वाहनेषु अग्निः प्रज्वलितः, २६३ पुलिसकर्मचारिणः घातिताः, ४०० तः अधिकाः गृहीताः, ३०० जनाः च घातिताः। २०३० तमस्य वर्षस्य फीफा-विश्वकपस्य कृते अरब-रूप्यकाणां व्ययस्य विषये युवानः क्रुद्धाः सन्ति, यदा तु विद्यालयाः, चिकित्सालयाः च जर्जर-स्थितौ सन्ति। सम्पूर्णः देशः अशान्तिं प्राप्नोति।

केरलस्य मुख्यमन्त्री पिनाराई विजयः राष्ट्रीयस्वयंसेवकसङ्घस्य प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनश्चोपरि तीव्रवाक्प्रहारं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ता:। केरलस्य मुख्यमन्त्री पिनाराई विजयः राष्ट्रीयस्वयंसेवकसङ्घस्य प्रधानमन्त्रिणः नरेन्द्रमोदिनश्चोपरि तीव्रवाक्प्रहारं कृत्वा राष्ट्रियसेवकसंघस्य तुलना इजरायलस्य यहूदीभिः सह कृत्वा तान् "युगभ्रातरः" इति उक्तवान् सः अवदत् यत् तौ बहुषु विषयेषु सहमतौ भवितुम् अर्हतः। मुख्यमन्त्री विजयनः कन्नूर्नगरे भाकपा पूर्वप्रदेशसचिवस्य कोडीयेरी बालकृष्णनस्य स्मृतिसभायां एतां टिप्पणीं कृतवान्। संघस्य शताब्दीवर्षस्य स्मरणार्थं केन्द्रसर्वकारस्य आलोचनां कुर्वन् विजयनः इन्स्टाग्रामतन्त्रे एकस्मिन् सन्देशे अवदत् यत् आरएसएस इत्यत्र डाकटिकटस्य, १०० रुप्यकस्य मुद्रायाः च विमोचनं अस्माकं संविधानस्य स्थूलम् अपमानम् अस्ति। सः अवदत् यत् एते सम्मानाः प्रभावीरूपेण एकां संस्थां वैधतां ददति यत् स्वातन्त्र्यसङ्घर्षात् दूरं कृत्वा विभाजनकारीं विचारधारां प्रवर्धयति।

स्वस्य सन्देशे सः आरएसएस-सङ्घस्य सम्मानं सत्यानां स्वातन्त्र्यसेनानीनां स्मृतौ प्रत्यक्षं आक्रमणं इति वर्णितवान्, तेषां परिकल्पितस्य धर्मनिरपेक्षस्य, एकीकृतस्य भारतस्य च। सः अवदत् यत् केवलं मुद्रायाः डाकटिकटस्य वा विमोचनं यावत् सीमितं नास्ति, अपितु इतिहासस्य पुनर्लेखनस्य, अस्माकं सत्यानां स्वातन्त्र्यसेनानीनां स्मृतेः अपमानस्य च प्रयासः अस्ति। सः अवदत् यत् एतादृशानि कार्याणि संविधाने निहितमूल्यानां क्षतिं कुर्वन्ति। एषः निर्णयः राष्ट्रस्य सामूहिकस्मृतौ आक्रमणम् इति सः आरोपितवान्।

प्रधानमन्त्री मोदी ट्रम्पस्य विनयशीलः सेवकः इति उक्तवान्

सः न केवलं आरएसएस-सङ्घं लक्ष्यं कृतवान् अपितु पीएम मोदी इत्यस्य तीक्ष्णतया आलोचनां कृतवान्, डोनाल्ड ट्रम्पस्य विनयशीलः सेवकः इति उक्तवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् एतत् तथ्यतः स्पष्टं भवति यत् यदा ट्रम्पप्रशासनेन देशवासिनः हस्तकपाटैः भारतं प्रति प्रेषिताः, वीजाशुल्कं च वर्धितम् तदा मोदी ट्रम्पविरुद्धं एकं वचनं अपि न उक्तवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् न केवलम् एतत्, अपितु यदा ट्रम्पः अस्माकं देशस्य वस्तूनाम् उपरि शुल्कं वर्धितवान् तदा अपि सः प्रतिक्रियां न दत्तवान्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् देशे केचन शासकाः वयं दृष्टवन्तः ये विनयशीलाः सेवकाः भवन्ति

"लौकिकन्यायकोशः"

"मक्षिकातन्तुनाभन्यायः"

तन्तुनाभः अत्यन्तचतुरतया स्वशरीरादेव तन्तुं निर्माय स्वं परितं जालं रचयति। तस्मिन् जाले मक्षिकादयः बद्धाः भवन्ति तदा सः उर्णनाभः सहसा उत्पत्य तान् कीटान् भक्षयति। एवं लोभी जनः कपटजालं प्रसार्य अन्यान् वञ्चयति इति भावः।

**डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे/ महाराष्ट्रम्**

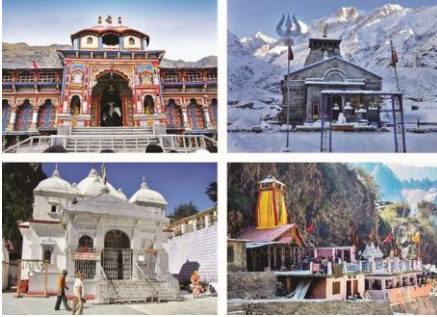
भारत-चीन-विमानमार्गः पुनः उद्घाटितः, पञ्चवर्षेभ्यः अनन्तरं विमानसेवा पुनः आरभ्यते, अस्मिन् मासे प्रत्यक्षविमानयानानि आरभ्यन्ते

हिमसंस्कृतवार्ता:। भारतं चीनं च दीर्घकालं विलम्बं कृत्वा पुनः प्रत्यक्षविमानयानं आरभ्यत इति सहमतौ। गलवान-सङ्घर्षस्य अनन्तरं पञ्चवर्षेभ्यः तनावपूर्णसम्बन्धानां अनन्तरं एतत् अभवत्।

विदेशमन्त्रालयेन गुरुवासरे अधिकारिकघोषणा कृता। तदनन्तरं विमानसेवा इन्डिगो इत्यनेन अपि अक्टोबर्-मासस्य २६ दिनाङ्कात् भारत-चीनयोः मध्ये प्रत्यक्षविमानयानानि पुनः आरभ्यत इति घोषितम्। विदेशमन्त्रालयेन विज्ञप्तौ उक्तं यत्, अस्य वर्षस्य आरम्भात् भारत-चीनयोः सम्बन्धानां क्रमेण सामान्यीकरणस्य सर्वकारस्य दृष्टेः भागत्वेन, उभयदेशानां नागरिकविमानन-अधिकारिणः प्रत्यक्ष-वायुसेवाः पुनः आरभ्य वायुसेवा-सन्धौ संशोधनं कर्तुं तकनीक-स्तरस्य चर्चा कृतवन्तः। डोकलाम-अवरोधस्य अनन्तरं प्रत्यक्ष-विमानयानानि स्थगितानि, कोविड-१९-महामारी-कारणात् अपि अधिकं विलम्बं कृतवन्तः।

विश्वप्रसिद्धस्य बद्दीनाथतीर्थस्य द्वाराणि नवम्बर् २५ दिनाङ्के पिहितानि भविष्यन्ति

विश्वप्रसिद्धस्य बद्दीनाथतीर्थस्य द्वाराणि नवम्बर् २५ दिनाङ्के अपराह्णे २:५६ वादने शिशिरऋतुः कृते पिहितानि भविष्यन्ति। गुरुवासरे विजयदशमी इत्यस्य अवसरे बद्दीनाथमन्दिरसङ्केले आयोजिते भव्यधार्मिकसमारोहे रावल अमरनाथ नम्बूद्री द्वारपिधानस्य तिथिं घोषितवान्। एतदतिरिक्तं

केदारनाथतीर्थस्य यमुनोत्रीतीर्थस्य च द्वाराणि अक्टोबर् २३ दिनाङ्के पिहितानि भविष्यन्ति, दीपावल्याः परदिने गङ्गोत्रीयाः द्वाराणि पिहितानि भविष्यन्ति। अन्नकुटगोवर्धनपूजायाः अवसरे अभिजीतमुहूर्ते अक्टोबर् २२ दिनाङ्के गङ्गोत्रीतीर्थस्य द्वारं शिशिरऋतुस्य कृते पिहितं भवति। तथैव द्वितीयकेदारनाथस्य मन्महेश्वरजी इत्यस्य द्वारं नवम्बर् १८ दिनाङ्के शिशिरस्य ऋतुस्य कृते पिहितं भवति तथा च तृतीयस्य केदारनाथस्य तुङ्गनाथस्य द्वारं नवम्बर् ६ दिनाङ्के शिशिरस्य ऋतोः कृते पिहितं भवति। शीतकालस्य प्रचण्डहिमपातस्य, तीव्रशीतस्य च कारणात् उच्चहिमालयप्रदेशे स्थितानां चारधामानां द्वारं प्रतिवर्षं अक्टोबर्-नवम्बरमासे भक्तानां कृते पिहितं भवति, यत्... आगामिवर्षस्य एप्रिल-मेमासे पुनः उद्घाटिताः भवन्ति।

भारतस्य आर्थिकप्रगत्या बिभीतः अमेरिकादेशः, पूर्वसंशोधनविश्लेषणविङ्गस्य (RAW) प्रमुखस्य विक्रमसूदस्य पुष्टिः

हिमसंस्कृतवार्ता:। पूर्वसंशोधनविश्लेषणविङ्गस्य (RAW) प्रमुखः विक्रमसूदः अवदत् यत् अमेरिका-पाकिस्तानयोः सम्बन्धानां सुदृढतायाः कारणम् अभियानस्य सिन्दूरस्य समये युद्धविरामे अमेरिकादेशस्य राष्ट्रपतेः डोनाल्ड ट्रम्पः इत्यस्य भूमिकायाः पुष्टिम् अस्वीकारकरणमस्ति। अमेरिकी "डीपस्टेट" भूमिकां प्रकाशयन् सूदमहोदयः अवदत् यत् एतत् बलं भारतस्य आर्थिकप्रगतेः बृहत्तमं बाधकं भवति। सूदमहोदयः व्याख्यातवान् यत् एतत् सर्वं ट्रम्पस्य व्यक्तिगतक्रांशेन आरब्धम् यदा भारतेन कथितस्य युद्धविरामस्य श्रेयः दातुं न अस्वीकृतम्। सः व्यङ्ग्येन टिप्पणीं कृतवान् यत् पाकिस्तानीनेता जानुभ्यां पतित्वा अवदत् यत् "धन्यवादः मम भगवन्। भवन्तः नोबेल पुरस्कारं अर्हन्ति" इति। इति गभीरावस्थायाः वज्रनक्रोडा। ते कदापि न इच्छन्ति यत् भारतं आर्थिकदृष्ट्या सुदृढं भवतु। सूदमहोदयेन उक्तं यत् भारतस्य तीव्र-आर्थिक-प्रगतेः विषये अमेरिका-देशः अतीव चिन्तितः अस्ति, यतः भारतं चीनं च

अधुना विश्वस्य बृहत्तमौ आर्थिक-महाशक्तिद्वयं जातम्। अस्य पृष्ठे राष्ट्रवादी प्रेरणा नास्ति इति सः बोधयति स्म। यदा वयं राष्ट्रवादस्य चर्चां कुर्मः तदा ते तस्य हिन्दुराष्ट्रवादः इति निराकुर्वन्ति। वास्तविकं भयम् अस्ति यत् चीनदेशः प्रमुखा आर्थिकशक्तिः भारतं च द्वितीयम् अस्ति। चीनदेशस्य उदाहरणात् अमेरिकादेशः पाठं ज्ञातवान् अस्ति। एतत् वक्तव्यं तस्मिन् समये आगतं यदा ट्रम्पः पुनः पाकिस्तानस्य नेतृत्वस्य प्रशंसाम् अकरोत्, असीम मुनीरं च अतीव महत्त्वपूर्णः व्यक्तिः इति वर्णितवान्। भारतस्य समीपस्थेषु देशेषु गहनराज्यस्य राजनैतिकस्य अस्थिरतायाः च विषये सूदः व्याख्यातवान् यत् एतत् पदं प्रथमवारं तुर्कीदेशे प्रयुक्तम्, यत्र गुप्तचराः, सैन्यं, एकं प्रमुखं अधिकारीं च कारदुर्घटनायां मृताः। मादकद्रव्याणां, शस्त्राणां च संग्रहं वहन् एकः मादकद्रव्यव्यापारी अपि तेषां सह आसीत् एतेन स्पष्टतया ज्ञायते यत् गहनराज्यं समानसङ्कटनद्वारा कार्यं करोति। सूदः अवदत् यत् गहनराज्यस्य अर्थः निगमजगत्,

पहाड़ीगल्लां

अंबां रा मौसम

कोई जमाना था तांजे असारे लाके च अनी मिलदे थे दशहरी कने ओर खरे अम्ब देशी अंबा रे हुंदे थे बड़े बड़े उच्चे डाल लोक देशी अम्बा चुपणे री लैदे थे नंद

इक्क टैम आया तांजे सब लगे कलमां करने दशहरी अम्बां कने लगे खेतां बीड़ां भरने देशी अम्ब छड़ी दिते लोके खाणे सुगर तांजे बधी गई तां लगे दशहरिये ते फेरी डरने

छोटे अंबां रा बनाणा छच्छा बड़ेयां रा बनाणा बुआंजी भुआ च पांदे थे पकणे देशी केलयां री कांघी लूहणकदे थे तांजे अंबां जो तां लगदी थी दड़ादड़ थल्ले लगदे थे ढेर तांजे चलदे थे चहख नेहरी कने आंधी

देसी अंबां री खटयाई कने माहणी बाणा रे मंजे पर बैठी कने बटूरुआं ने खाणी गुठलियां चुसी चुसी कने करी देंदे थे सफेद पीणे जो मिलदा था कोरे घड़े रा पाणी

लोके देशी अम्ब बड़ी दिते तिन्हारी कदर नी जाणी चुपी कने खांदे थे बौहत बधिया बणदा था माहणी किसी रा नांव हुँदा था ठगू चटयाला किसी रा खटा संदूरू बटूरुआं कने खटयाई सबी दबी दबी कने खाणी

जम्मी रे अम्बा रे कोए री पीपणी बनाणी इक्क पासे ते घसी कने फेरी जोरा जोरा कने बजाणी बन्द करा ओ छोरुओ कन्न खाई ले इसे पीपणिये बापुये तंग हुई कने जोरा जोरा ने हक पाणी

अम्बा रे पते री गुडरी बनाणी सरवाड़ा रे तुलुये पर गर्नुएँ रे कण्डे ने फ्रसाणी पूरे गांवां रा दौडीने कटणा चक्कर हत्था पकड़ी कने रुकणा नियाँ किते बी कने सै हवा ने घुमदी जाणी

**रवींद्र कुमार शर्मा घुमारवीं
जिला बिलासपुर हि प्र**

सैन्य-गुप्तचर-यन्त्र, अन्ये च प्रभावशालिनः समूहाः च समाविष्टाः ये गुप्तरूपेण सत्तायाः सूत्रं नियन्त्रयन्ति इति विकसितम् कालान्तरे तस्य अर्थः परिवर्तितः इति सः स्पष्टीकरोति स्म। एते एव शक्तिशालिनः जनाः (निगमाः, सैन्यं, गुप्तचराः) ये सर्वं जवनिकापृष्ठतः नियन्त्रयन्ति। अस्मिन् सन्दर्भे सूदेन श्वेतभवनस्य अतिरिक्तं शस्त्रनिर्माणकम्पनीनां भूमिकायाः विषये प्रकाशः कृतः। अमेरिकादेशस्य विदेशनीतिः केवलं व्हाइट हाउस् वा काङ्ग्रेसेन वा न निर्धारिता। राज्यस्तरस्य शस्त्रनिर्माणकम्पनयः अपि निर्णयान् प्रभावितयन्ति। ते स्वविधायकानाम् उपरि दबावं ददति, इजरायल-पाकिस्तान-भारत-सम्बद्धं वा शस्त्रविक्रयणं सुनिश्चितं कर्तुं सर्वकारं बाध्यं कुर्वन्ति।